

Γνωμοδότηση Επιστημονικής Επιτροπής
για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Κοιλάδα Λιμνάτη-CY5000006»,
βάσει του άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της
Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015

Ο γενικός στόχος της οδηγίας για τους Οικοτόπους 92/43/ΕΟΚ και κατά συνέπεια και της εθνικής νομοθεσίας (Ν.153(Ι)/2003) είναι η διατήρηση ή /και αποκατάσταση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι οικοτόποι και τα είδη όπως αυτά αναφέρονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας προστατεύονται με τον καθορισμό των ειδικών ζωνών διατήρησης (ΕΖΔ) όπως αυτές καθορίζονται στους καταλόγους που συνθέτουν το οικολογικό δίκτυο Natura 2000 για να παρέχεται προστασία στους πιο ευάλωτους από αυτούς.

Τόσο οι πρόνοιες της Ευρωπαϊκής όσο και της εθνικής νομοθεσίας επιβάλλουν συλλογική υποχρέωση στο Κράτος Μέλος (ΚΜ- Κύπρος) για διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους στο δίκτυο Natura 2000 σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.

Οι στόχοι διατήρησης αφορούν τον καθορισμό ευνοϊκών συνθηκών, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις για συγκεκριμένους οικοτόπους και είδη στον εκάστοτε τόπο. Η διατήρηση οικοτόπων και ειδών εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 σε ικανοποιητική κατάσταση θα συμβάλει στη συνολική διατήρηση σε εθνικό επίπεδο.

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός οικοτόπου επιτυγχάνεται όταν:

- περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή αυξάνονται και
- η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για την μακροπρόθεσμη συντήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον και
- η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών είναι ικανοποιητική

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός είδους επιτυγχάνεται όταν:

- από τα δεδομένα (σχετικά με την πορεία των πληθυσμών του οικείου είδους) φαίνεται ότι το είδος αυτό εξακολουθεί και μπορεί να εξακολουθεί μακροπρόθεσμα να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο των φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει και
- η περιοχή της φυσικής κατανομής του είδους αυτού δεν φθίνει ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον και
- υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανόν να υπάρχει ένας οικοτόπος σε επαρκή έκταση ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

1. Γενικά

Καθορισμός Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ)

Ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ), ορίζεται ο Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) που εγκρίθηκε με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό 2008/335/ΕΚ και η οποία προτάθηκε δυνάμει του άρθρου 11 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης

και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

Η ΕΖΔ «Κοιλάδα Λιμνάτη-CY5000006» υπάγεται διοικητικά στην Επαρχία Λεμεσού στα όρια των κοινοτήτων Λιμνάτη, Δωρός, Άλασσα και Κορφή. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς συνίσταται από κρατική γη (ποταμός) και ιδιωτικές εκτάσεις.

Η οικολογική αξία της ΕΖΔ έγκειται στο ποτάμιο και παραποτάμιο οικοσύστημα, στους τύπους φυσικών οικοτόπων και στα είδη άγριας ζωής (χλωρίδα και πανίδα) και τα ενδιαυτήματά τους, καθώς και στις γεωργικές εκτάσεις.

2. Αντικείμενα Προστασίας της ΕΖΔ

Τύποι οικοτόπων που υφίστανται στην ΕΖΔ και είδη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΙΙ της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και αξιολόγηση του τόπου ως προς αυτά:

Φυσικός Οικότοπος / Είδος	Κατάσταση Διατήρησης στην ΕΖΔ
3290 – «Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
5330 – «Θερμο-Μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες με <i>Genista fasselata</i> »	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
5420 – «Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (<i>Cisto-Micromerietea</i>)»	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
6220* - «Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (<i>Thero-Brachypodietea</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
92Α0 – «Παρόχθια δάση με <i>Salix alba</i> »	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
92C0 – «Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου (<i>Platanion orientalis</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
92D0 – «Παραποτάμιοι θαμνώνες (<i>Nerio-Tamaricetea</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
9320 – «Αείφυλλοι-σκληρόφυλλοι θαμνώνες (<i>Ceratonio-Rhamnion</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
93Α0 – «Δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> »	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
9540 – «Δάση τραχείας πεύκης (<i>Pinus brutia</i>)»	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
6199 – <i>Euplagia quadripunctaria</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
4023 – <i>Propomacrus cypriacus</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
2447 – <i>Hierophis cypriensis</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ

3. Οικολογικές Απαιτήσεις, Στόχοι Διατήρησης και Μέτρα Διαχείρισης για τα αντικείμενα προστασίας της ΕΖΔ

Για την ΕΖΔ «Κοιλιάδα Λιμνάτη-CY5000006» θα ισχύουν οι πρόνοιες των Σχεδίων Δράσης που θα καθοριστούν στον πλαίσιο του έργου LIFE IP Physis και αφορούν τους συγκεκριμένους οικοτόπους και είδη, καθώς και οι πρόνοιες (μέτρα) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2020-2027).

Σημ.: Το σύνολο των μέτρων που προτείνονται συμβάλλουν στην υλοποίηση όλων των στόχων διατήρησης που καταγράφονται στους πιο κάτω πίνακες, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις του εκάστοτε οικοτόπου και είδους της ΕΖΔ.

ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ			
3290 - Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή			
Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διευκρίνηση παρουσίας, κατανομής και έκτασης του οικοτόπου	Επιβεβαίωση παρουσίας (έρευνα) Βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού ή και αποκατάσταση της Έλεγχος απειλών /πιέσεων όπως επεμβάσεις στην κοίτη του ποταμού και απώλεια οικοτόπου	Ο οικοτόπος δεν έχει καταγραφεί κατά τις λεπτομερείς χαρτογραφήσεις του 2021-2022. Θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω η παρουσία του οικοτόπου εντός της ΕΖΔ. Ενδέχεται να υπάρχει σύγχυση με τις κοινότητες του οικοτόπου 6420 (Μεσογειακοί λειμώνες με υψηλά χόρτα και βούρλα), οι οποίες επίσης εντάσσονται στην κλάση <i>Molinio-Arrhenatheretea</i> .
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Επιβεβαίωση παρουσίας (έρευνα)	Ο οικοτόπος εμφανίζεται σποραδικά στον ποταμό με θέσεις με μόνιμη ή και διαλείπουσα ροή
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση τυπικών ειδών	Βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού και της αφθονίας των ειδών Έλεγχος ανταγωνιστικής βλάστησης και χωροκατακτητικών ξένων ειδών (ΞΧΕ)	Τα τυπικά είδη που συνθέτουν τον οικοτόπο χρειάζονται σταθερές υδατικές συνθήκες (ροή νερού).
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού ή και απόκατάσταση από ΧΞΕ	Η λειτουργία του οικοτόπου βασίζεται στην φυσικότητα των υδατορεμάτων και των τυπικών ειδών
5330 - Θερμο-Μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες με <i>Genista fasselata</i>			
Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις

Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση έκτασης – 5-15 ha	Διατήρηση οικοτόπου Έλεγχος ανθρωπογενών δραστηριοτήτων όπως εκχερσώσεις για γεωργικούς σκοπούς ή και χωροθέτηση έργων και αναπτύξεων	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Αποφυγή εκχερσώσεων ή και υποβάθμισης και άλλων διαταράξεων	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση της δομής του οικοτόπου	Αποφυγή ή και έλεγχος εκχερσώσεων διατήρηση αφθονίας τυπικών ειδών	
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση λειτουργιών οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Ο οικοτόπος εμφανίζεται σε γαίες όπου έχει υπάρξει διατάραξη

5420 - Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (*Cisto-Micromerietea*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση έκτασης- 15-22 ha	Διατήρηση διάκενων και ελεγχόμενης βόσκησης	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος εκχερσώσεων	Απαντούν σε πολλά υποστρώματα, σε ποικιλία βιοκλιμάτων και εδαφών και σε διάφορα καθεστώτα από πλευράς ανθρωπογενών διαταραχών.
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση της δομής του οικοτόπου	Διατήρηση τυπικών ειδών Έλεγχος πιέσεων όπως διαδοχή και εκχερσώσεις	Ο τύπος οικοτόπου εμφανίζει μεγάλη χλωριδική σύνθεση. Χαρακτηριστικά είδη είναι οι θάμνοι: <i>Sarcopoterium spinosum</i> .
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση λειτουργιών οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Απαντούν σε ξηρά και φτωχά εδάφη, αλλά συχνά αναπτύσσονται ως υποβαθμίσεις ή ως στάδια επανεγκατάστασης ψηλών θαμνώνων ή δασών μετά από βόσκηση, φωτιά, καλλιέργεια.

6220* - Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (*Thero-Brachypodietea*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 3-6 ha	Διατήρηση ανοιγμάτων/διάκενων Αποφυγή εκχερσώσεων	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος πιέσεων / απειλών όπως διαδοχή και εκχερσώσεις, ή και αλλαγή χρήσης γης και χωροθέτηση αναπτύξεων	Εξαπλώνονται σε όλη την Κύπρο, σε ανοίγματα θαμνώνων και δασών και εποικίζονται γυμνές ή καμμένες εκτάσεις και χαρακτηρίζονται συνήθως από μεγάλο αριθμό

			ειδών
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: 2 τύποι-αγρωστώδη και θερόφυτα	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Βελτίωση της αφθονίας τυπικών ειδών Έλεγχος πιέσεων όπως διαδοχή και εκχερσώσεις	
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση φυσικών διεργασιών	Διατήρηση διάκενων Διατήρηση ελεγχόμενης βόσκησης	Ο οικοτόπος εμφανίζεται σε διαταραγμένη γη και κυρίως όπου υπάρχει βόσκηση

92A0 - Παρόχθια δάση με *Salix alba*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 2-4 ha	Βελτίωση κατάκλισης ποταμού και διατήρηση ροής νερού στον ποταμό	Η <i>Salix alba</i> (ιτιά) έχει ευρεία εξάπλωση στην Κύπρο και εμφανίζεται στις κοίτες και όχθες ποταμών. Ο οικοτόπος στην ΕΖΔ απαντά κατά μήκος του ποταμού και εξαρτάται από τις υδατικές συνθήκες
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Ενίσχυση φυσικής αναγέννησης, διατήρηση υδρομορφολογικών συνθηκών και έλεγχος ΧΞΕ ή και ανταγωνιστικής βλάστησης ή και ενίσχυση με φυτεύσεις	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Διατήρηση τυπικών ειδών ή και αφθονίας αυτών Ενίσχυση φυσικής αναγέννησης του οικοτόπου ή και ενίσχυση με φύτευσης	Το χαρακτηριστικό και κυρίαρχο είδος είναι η <i>Salix alba</i> . Τα χαρακτηριστικά είδη θα πρέπει να έχουν δείκτη υγρασίας Ellenberg 7 έως 8 ή μεγαλύτερο και αναμένεται να συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με εκείνα του οικοτόπου 92C0.
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση των φυσικών διεργασιών	Διατήρηση υδρομορφολογικής κατάστασης ποταμού Έλεγχος ΧΞΕ ή και ανταγωνιστικής βλάστησης	Ο οικοτόπος εμφανίζεται σποραδικά στην κοίτη του ποταμού και στις παρυφές που κατακλύζονται με νερό

92C0- Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου (*Platanion orientalis*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 12-16 ha	Βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού ή και αποκατάσταση της	Τα δάση <i>Platanus orientalis</i> (πλατάνι) αποτελούν τον συχνότερο τύπο παρόχθιου δάσους στην Κύπρο με ευρεία εξάπλωση.
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος μηχανικών επεμβάσεων στον ποταμό	Ο οικοτόπος εξαπλώνεται κατά μήκος του ποταμού και της παρόχθιας ζώνης της ΕΖΔ

οικοτόπου)			
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Βελτίωση της αφθονίας των ειδών - Διαχείριση βλάστησης κυρίως ανταγωνιστικής ή και ΧΞΕ	Ο τύπος οικοτόπου περιλαμβάνει ποτάμια δάση, με κυρίαρχο το είδος <i>Platanus orientalis</i> .
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση φυσικών διεργασιών	Διατήρηση ροής νερού στον ποταμό και διατήρηση ή και βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού	

92D0 - Παραποτάμιοι θαμνώνες (*Nerio-Tamaricetea*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 8-12 ha	Έλεγχος απειλών/πιέσεων που μειώνουν τον οικοτόπο όπως μηχανικές επεμβάσεις στον ποταμό και τις όχθες ή και παρυφές αγροτεμαχίων	Οι παρόχθιοι θαμνώνες που εντάσσονται στην κλάση <i>Nerio-Tamaricetea</i> αναπτύσσονται σε κοίτες και όχθες ποταμών με περιοδική ή ακόμα και περιστασιακή ροή που χαρακτηρίζονται από μεγάλες περιόδους ξηρασίας (μικρός όγκος ροής νερού), σε ρηγά αλουβιακά εδάφη, συχνά σε πετρώδεις θέσεις.
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος μηχανικών επεμβάσεων στον ποταμό. Έλεγχος ΧΞΕ (ακακία) ή και ανταγωνιστικής βλάστησης (βάτα και καλάμια).	Οι θαμνώνες αυτοί χαρακτηρίζουν την υγροτοπική βλάστηση ξηρών ή και ημι-ερημικών κλιμάτων και αναπτύσσονται σε γλυκό, υφάλμυρο ή και αλμυρό νερό.
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Έλεγχος ΧΞΕ ή και ανταγωνιστικής βλάστησης ή και μηχανικών επεμβάσεων (εκχερνώσεις) στον ποταμό	
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση των φυσικών διεργασιών	Έλεγχος μηχανικών επεμβάσεων στην κοίτη και ΧΞΕ ή και ανταγωνιστικής βλάστησης.	Ο τύπος οικοτόπου απαντά σε υπόστρωμα που είναι αμμοπηλώδες ή αργιλλοαμμώδες συχνά αλατούχο και προέρχεται από αλλουβιακές ποτάμιας ή λιμναίες αποθέσεις. Δεν εξαρτώνται από μόνιμη παρουσία νερού

9320 -Αείφυλλοι-σκληρόφυλλοι θαμνώνες (*Ceratonio-Rhamnion*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 220-260 ha	Έλεγχος εκχερνώσεων για γεωργικούς σκοπούς και χωροθέτηση αναπτύξεων.	
Κατανομή	Βελτίωση της	Έλεγχος εκχερνώσεων,	

οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	αλλαγής χρήσης γης, χωροθέτηση έργων και αναπτύξεων. Πρώθηση μέτρων Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2020-2027) για διατήρηση του οικοτόπου και χρήση καθορισμένων γεωργικών πρακτικών	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Έλεγχος ανταγωνιστικής βλάστησης και ΧΞΕ	Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου είναι οι θάμνοι της αείφυλλης σκληρόφυλλης βλάστησης της Θερμο-Μεσογειακής ζώνης (<i>Quercetea ilicis</i> : <i>Pistacio lentisci-Rhamnetalia alaterni</i>)
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση των φυσικών διεργασιών	Έλεγχος εκχερσώσεων και χωροθέτηση έργων και αναπτύξεων. Έλεγχος βόσκησης	Ο τύπος οικοτόπου απαντά σε ασβεστολιθικά άγονα εδάφη. Χαρακτηρίζονται από υψηλή προσαρμογή στις μεσογειακές περιβαλλοντικές συνθήκες και έχουν μεγάλο εύρος οικολογικών προτιμήσεων.

93A0 Δασικές συστάδες της *Quercus infectoria*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση έκτασης – 3-6 ha	Προστασία μεμονωμένων ατόμων ή και συστάδων Δρυός, Αποφυγή εκχέρσωσης ή και αποκοπής δέντρων δρυός	Οι δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>veneris</i> (δρυς), αποτελούν ένα τύπο πλατύφυλλου Μεσογειακού δάσους. Ο οικοτόπος στην ΕΖΔ απαντά σε μικρές εκτάσεις (διαπλάσεις μακί – ψηλοί θαμνώνες – εγκαταλελειμμένα γεωργικά τεμάχια)
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση παρουσίας και εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Διατήρηση ή και αύξηση κατανομής οικοτόπου Προστασία μεμονωμένων ατόμων ή και συστάδων δρυός Αποφυγή εκχέρσωσης και αποκοπής	Ο οικοτόπος απαντά σε εγκαταλελειμμένες γεωργικές γαίες
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρησης της δομής του οικοτόπου	Διατήρηση τυπικών ειδών Ενίσχυση οικοτόπου ή και των διεργασιών φυσικής αναγέννησης	Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου είναι τα δέντρα αείφυλλης – σκληρόφυλλης βλάστησης της Θερμο-μεσογειακής ζώνης με <i>Quercus infectoria</i>
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Προστασία φυσικών διεργασιών	Ο οικοτόπος απαντά σε εδάφη αλκαλικά, βαθειά ή σχετικά ρηχά αλλά με

αρκετή περιεκτικότητα σε οργανικό υλικό, προερχόμενα από τη διάβρωση ασβεστολιθικών πετρωμάτων, σε ξηρές και ύφυγρες συνθήκες στη Θερμο- και Μεσο-Μεσογειακή ζώνη

9540 - Δάση τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση έκτασης στην ΕΖΔ – 20-26 ha	Προστασία από πυρκαγιές Προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς και δασοκομικοί χειρισμοί	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Προστασία από πυρκαγιές Προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς και δασοκομικοί χειρισμοί	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση τυπικών ειδών κα τυπικών ειδών υπο-ορόφου	Προστασία από πυρκαγιές Προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς και δασοκομικοί χειρισμοί	Το χαρακτηριστικό είδος είναι η <i>Pinus brutia</i> . Ο υπόροφος στα χαμηλότερα υψόμετρα χαρακτηρίζεται από θάμνους της Θερμο-Μεσογειακής ζώνης
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Προστασία από πυρκαγιές Προστασία από επιβλαβείς οργανισμούς και δασοκομικοί χειρισμοί	Τα δάση αναπτύσσονται κυρίως σε αβαθή εδάφη.

ΕΙΔΗ

6199 *Euplagia quadripunctaria*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Πληθυσμός & κατανομή του είδους στην ΕΖΔ	Διατήρηση πληθυσμού	Καταγραφή πληθυσμού (έρευνα) Διατήρηση περιοχών σύζευξης και ωοτοκίας	Το είδος απαντά σε παραποτάμια οικοσυστήματα
Πρόσβαση σε κατάλληλο ενδιαίτημα /βιότοπο	Διατήρηση ποτάμιου οικοσυστήματος και κυρίως βιοτόπων με βλάστηση και νερό	Διατήρηση ποτάμιου οικοσυστήματος και κυρίως βιοτόπων με βλάστηση και νερό Διατήρηση βλάστησης και υδάτινου στοιχείου	Τυπικό ενδιαίτημα του είδους είναι τα πλατάνια και σκλήθρα, καθώς και βράχια κοντά σε νερό

4023 <i>Propomacrus cypriacus</i>			
Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Πληθυσμός & Κατανομή του είδους	Διατήρησης ευνοϊκής (ικανοποιητικής) κατάστασης διατήρησης του είδους και των ενδιαιτημάτων του	Έρευνα Διατήρηση παλαιών και κουφαλερών δέντρων ξενιστών για την διατήρηση του πληθυσμού Αύξηση ατόμων ειδών ξενιστών για εξασφάλιση διατήρησης στο χρόνο Προστασία βιοτόπων αναπαραγωγής	Το ενδιαίτημα-δέντρα ξενιστές- του είδους περιλαμβάνει τις χαρουπιές, πλατάνια και σκλήθρα και αμυγδαλιές, κυρίως δέντρα με κουφάλες
Πρόσβαση σε κατάλληλο ενδιαίτημα /βιότοπο	Διατήρηση του εύρους εξάπλωσης του είδους εντός και εκτός της ΕΖΔ και αποφυγή υποβάθμισης/ διατάραξης των ενδιαιτημάτων	Προστασία ξενιστών-αιωνόβια και κουφαλερά δέντρα	Οι προνύμφες του τρέφονται με σάπιο ξύλο βελανιδιών ή χαρουπιών.
2447 <i>Hierophis cypriensis</i>			
Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Πληθυσμός & Κατανομή του είδους	Διατήρηση πληθυσμού Διατήρηση ή και ενίσχυση του εύρους εξάπλωσης του είδους	Καταγραφή πληθυσμού (έρευνα) Έλεγχος /Μείωση οχληρίας/διατάραξης των ενδιαιτημάτων (αποφυγή επεμβάσεων στα υδατορέματα)	Το είδος έχει καταγραφεί στην ΕΖΔ, κυρίως σε σημεία κατά μήκος του ποταμού όπου υπάρχουν κοιλότητες με νερό. Ο πληθυσμός του είδους είναι μικρός. Απαιτείται μελέτη αξιολόγησης του πληθυσμού στην ΕΖΔ
Πρόσβαση σε κατάλληλο ενδιαίτημα /βιότοπο	Διατήρηση ποτάμιου οικοσυστήματος και συνεκτικότητας του (παρακείμενα ρυάκια) και ποιότητας νερού	Εξασφάλιση ή και διατήρηση της ροής νερού στο ποτάμιο οικοσύστημα ή εξωποτάμια Διατήρηση ποτάμιας βλάστησης Παρακολούθηση ποιότητας νερών και διαχείριση γεωργικών δραστηριοτήτων (έλεγχος χρήσης φυτοπροστατευτικών σε αγροτεμαχία πλησίον του ποταμού)	
Αναπαραγωγική συμπεριφορά	Διατήρηση και ενίσχυση τόπων αναπαραγωγής	Διατήρηση/αύξηση στοιχείων του τοπίου (ξερολιθιές, λιθοσωροί, όχθες)	Οι τόποι αναπαραγωγής θα πρέπει να διατηρούνται σε φυσική κατάσταση

		<p>Βελτίωση αναπαραγωγικών βιοτόπων -Τοποθέτηση λιθοσορών (rock-piles)</p> <p>Διατήρηση κοιλωμάτων με νερό, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ή και περιόδους ξηρασίας</p> <p>Παρακολούθηση ηλικιακής σύνθεσης και φύλου του είδους (έρευνα)</p>
Σύνθεση Πληθυσμού και ενίσχυση του	Διατήρηση πληθυσμού αναλογίας φύλου θηλυκών και αρσενικών ενήλικων, και νεαρών ατόμων	Παρακολούθηση και αξιολόγηση της ηλικιακής σύνθεσης του πληθυσμού και της αναλογίας φύλου

4. Πιέσεις ή και απειλές στους οικοτόπους και τα είδη της ΕΖΔ (σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους)

Στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Κοιλιάδα Λιμνάτη-CY5000006», γίνεται εισήγηση όπως αποφευχθούν ή και περιοριστούν ή και ρυθμιστούν οι πιο κάτω πράξεις, δραστηριότητες ή λειτουργίες, οι οποίες υποβαθμίζουν τους φυσικούς οικοτόπους και τους οικοτόπους των ειδών, σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους:

Σημ. Κάποιες από τις πιο κάτω δράσεις ήδη απαγορεύονται σύμφωνα με τους περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμους του 2003 έως 2015 και η απαγόρευση τους θα πρέπει να διατηρηθεί και στο Διάταγμα που θα εκδώσει ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

1. Αλλαγή χρήσης γης.

Η αλλαγή χρήσης γης δύναται να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εκχέρσωση φυσικής βλάστησης, τη μορφολογική αλλοίωση των αγροτεμαχίων, την εγκατάσταση καλλιεργειών όπου δυνατό να απαιτείται εντατική χρήση λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων, την εγκατάλειψη καλλιεργειών, τη σφράγιση του εδάφους (συμπύεση εδάφους, ασφαλτόστρωση ή τσιμεντόστρωση προσβάσεων) και τη σφράγιση επιφανειών (ως σφραγισμένη επιφάνεια θεωρείται, πέραν των οικοδομών, και οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια έχει καλυφθεί από σκληρό/μη διαπερατό υλικό (π.χ. σκυρόδεμα, άσφαλτος, πέτρα)).

2. Χρήση φυτοφαρμάκων και ζιζανιοκτόνων, καθώς και σκευασμάτων για τα κουνούπια (εξαιρουμένων των βιολογικών σκευασμάτων) σε κοντινή απόσταση (όπως καθορίζεται από τον περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμο του 2011 και της Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ) ή και μέσα στον ποταμό.

3. Η σύλληψη ή θανάτωση ή και παρενόχληση άγριων ειδών πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος, τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Νόμου.

4. Η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση ή καταστροφή ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Νόμου ή και που συνθέτουν τους οικοτόπους που απαντώνται στην ΕΖΔ.

5. Χωροθέτηση έργων τα οποία δύναται να υποβαθμίσουν ή να προκαλέσουν απώλεια των ενδιαιτημάτων των ειδών για τροφοληψία, αναπαραγωγή, διαχείμαση των ειδών.

6. Η εισαγωγή ξένων ειδών (φυτά και ζώα), ή /και η απελευθέρωση μη ιθαγενών ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας εντός της ΕΖΔ.

7. Η διάνοιξη ή κατασκευή ή δημιουργία δρόμων ή και μονοπατιών, κυρίως παρά ή πάνω από την κοίτη του ποταμού. Εξαιρούνται τα μονοπάτια για σκοπούς ερμηνείας

περιβάλλοντος, ανάδειξης και εκπαίδευσης, στα πλαίσια διαχείρισης της ΕΖΔ, καθώς και τα έργα πυροπροστασίας για τον οικότοπο 9540.

8. Καθαρισμός άγριας βλάστησης. Εξαιρείται η εκχέρσωση/αφαίρεση χωροκατακτητικών ξένων ειδών (π.χ. ακακίες, καλάμια, αείλανθος), που πραγματοποιείται στα πλαίσια διαχείρισης της ΕΖΔ.
9. Εκτροπή ή και άντληση ή και απόληψη νερού από τον ποταμό/ρυάκι και υδρομορφολογική αλλοίωση.
10. Η απόληψη οποιουδήποτε υλικού ή και λατόμευση εντός της ΕΖΔ και ιδιαίτερα από την κοίτη του ποταμού.
11. Εργασίες στο ποτάμιο οικοσύστημα (επεμβάσεις ή και κατασκευές επί της κοίτης του ποταμού ή εντός του ποταμού) οι οποίες δύναται να αλλοιώσουν/υποβαθμίσουν την υδρομορφολογία του, να κατακερματίσουν τους οικότοπους και τα ενδιαιτήματα των ειδών και να προκαλέσουν οχληρία στα είδη άγριας ζωής, καθώς και να προκαλέσουν απώλεια οικοτόπων.
12. Η απόρριψη στερεών ή και υγρών αποβλήτων ή και η εναπόθεση σκουπιδιών και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση της ΕΖΔ, ιδιαίτερα εντός της κοίτης του ποταμού.
13. Η καταστροφή ή και βλάβη ή και διατάραξη ή και υποβάθμιση των οικοτόπων που καταγράφονται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΕΖΔ, όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.
14. Το άναμμα φωτιάς και πρόκληση πυρκαγιάς με οποιονδήποτε τρόπο. Εξαιρούνται οι επιτρεπόμενες περίοδοι (κυρίως για γεωργικούς σκοπούς).
15. Η δάσωση γεωργικών γαιών, συμπεριλαμβανομένων γαιών όπου έχει εγκαταλειφθεί η γεωργία, που δύναται να επηρεάσει φυσικούς οικότοπους ή και ενδιαιτήματα των ειδών. Εξαιρούνται φυτεύσεις που πραγματοποιούνται και αποσκοπούν στη διατήρηση/ενίσχυση/αποκατάσταση οικοτόπων ή και τη δημιουργία ενδιαιτημάτων ειδών.

5. Πράξεις ή και Δραστηριότητες, που δυνατόν να επιτρέπονται με βάση οποιαδήποτε άλλη νομοθεσία, και οι οποίες δύναται να επηρεάσουν την ΕΖΔ και για τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνεται η σύμφωνη γνώμη της Περιβαλλοντικής Αρχής

5.1. Οι πιο κάτω δραστηριότητες δύναται να πραγματοποιηθούν μόνο εάν ληφθεί η συγκατάθεση της Περιβαλλοντικής Αρχής, μετά από γραπτή αίτηση προς τις αρμόδιες αρχές για την εκτέλεση της δραστηριότητας:

(α) Η δημιουργία αναβαθμίδων, και ή η εκχέρσωση, και ή η αναδιάρθρωση και ή η ισοπέδωση γεωργικών γαιών και εγκαταλελειμμένων γεωργικών γαιών, καθώς και μόνιμων ευαίσθητων βοσκότοπων (φυσικοί τύποι οικοτόπων όπως έχουν καθοριστεί ως μόνιμοι ευαίσθητοι βοσκότοποι), συμπεριλαμβανομένων αυτών που εκτελούνται στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.

(β) Η αλλαγή χρήσης γης στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- i. Από γεωργική σε άλλη χρήση (εξαιρούνται τα σχέδια ή και έργα τα οποία υπόκεινται στη διαδικασία του άρθρου 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015).
- ii. την εγκατάσταση καλλιεργειών όπου δυνατό να απαιτείται εντατική χρήση λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων.
- iii. η δάσωση σε γαίες που δεν χαρακτηρίζονται από οικοτόπους χαρακτηρισμού και με είδη που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων διατήρησης των ειδών και οικοτόπων (π.χ. φυτείες με δρύες για *P.cypriacus*).

(γ) Η έρευνα που διεξάγεται για ιδιωτικούς σκοπούς

(δ) Η χρήση γενετικού υλικού για ιδιωτικούς σκοπούς

(ε) Δραστηριότητες για εκτέλεση νέων ή και βελτίωση υφιστάμενων έργων ελαφριάς υποδομής, όπως περιφράξεις, ενημερωτικές πινακίδες, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα παγκάκια, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, σήμανση περιοχών και μονοπατιών. Εξαιρούνται τα έργα που γίνονται από τις αρμόδιες αρχές διαχείρισης της ΕΖΔ.

(στ) Οργανωμένες δραστηριότητες αναψυχής για το κοινό, οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της μέρας (από ανατολή μέχρι δύση του ήλιου), χωρίς χρήση εξοπλισμού (εξαιρείται η χρήση φωτογραφικών μηχανών, βοηθημάτων βάδισης, κιαλιών, τηλεσκοπίων), χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων τροχοφόρων, χωρίς τη χρήση drone, χωρίς τη χρήση ηχητικών συσκευών, προβολέων, τηλεβιών.

5.2. Για τα πιο κάτω τα οποία εκτελούνται από τις αρμόδιες αρχές ή και φορείς διαχείρισης, υπάρχει απαίτηση ενημέρωσης της Περιβαλλοντικής Αρχής:

(α) Εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης όπως αυτά θα εκπονηθούν στο πλαίσιο του έργου LIFE IP Physis (Managing the Natura 2000 network in Cyprus and shaping a sustainable future).

(β) Δραστηριότητες για την διαχείριση των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους. Υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων και εκτέλεση μικρής κλίμακας έργων και εργασιών που αποσκοπούν στην προστασία, βελτίωση, διατήρηση ή και αποκατάσταση

των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, για βελτίωση της κατάστασης διατήρησής τους.

(γ) Δραστηριότητες για την ερμηνεία του περιβάλλοντος (περιλαμβάνει εκτέλεση νέων ή και βελτίωση υφιστάμενων έργων ελαφριάς υποδομής, όπως περιφράξεις, ενημερωτικές πινακίδες, επιστημονικό εξοπλισμό, ξύλινα παγκάκια, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, σήμανση περιοχών και μονοπατιών).

(δ) Δραστηριότητα ή και αποκατάσταση οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους από τα χωροκατακτητικά ξένα είδη.

(ε) Εφαρμογή των μέτρων για το Δίκτυο Natura 2000 όπως καθορίζονται και τροποποιούνται στο εκάστοτε Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2020-2027.

5.3. Οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή και έργο ή και δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στις παραγράφους 5.1 και 5.2, ή εξαιρείται σε αυτές, υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

Η παρούσα Γνωμοδότηση ετοιμάστηκε μετά από απόφαση της Επιστημονικής Επιτροπής που λήφθηκε κατά τις συνεδρίες στις 18.5.2022 (117^η) και 27.5.2022 (118^η).

*Η παρούσα Γνωμοδότηση υποβάλλεται στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Κοιλιάδα Λιμνάτη-CY5000006», βάσει του Άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΜΑΙΟΣ 2022

Αρ.Φακ. 02.15.001.003

*** Σημείωση:**

Σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(α), η Επιστημονική Επιτροπή πριν υποβάλει την παρούσα Γνωμοδότηση στον Υπουργό, δημοσιεύει στον ημερήσιο τύπο γνωστοποίηση, με την οποία καλείται ο κάθε ενδιαφερόμενος να υποβάλει στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, εντός 30 ημερών, τυχόν απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις επί της Γνωμοδότησης.

Η Επιστημονική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(β) θα εξετάσει τις υποβληθείσες ενστάσεις και δύναται να τροποποιήσει ανάλογα την Γνωμοδότηση της.

Η τελική Γνωμοδότηση, με τυχόν τροποποιήσεις και συνοδευόμενη από έκθεση σχετικά με τις απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις που υποβλήθηκαν και τον τρόπο χειρισμού τους [άρθρο 15, εδάφιο 3(γ)], θα υποβληθεί στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Κοιλάδα Λιμνάτη-CY5000006», βάσει του Άρθρου 15(1) των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΜΑΙΟΣ 2022**